

store Flertal. Nu er det mig ikke om at gøre at staa her og disputere med den højtærede Minister og den ærede Ordfører paa en saadan Maade, som man har gjort i disse Dage. Naar den højtærede Minister har sagt, at vor Stilling tog vi kun for at modarbejde Ministerens Forslag, saa svarer jeg ikke paa sligt. Eller naar den ærede Ordfører siger, at vi tage vor Stilling for at gavne Modstanderne af Frihed inden for Folkekirken, saa mener jeg heller ikke, jeg behøver at svare paa sligt. Jeg mener, vi overhovedet ikke behøve at staa og lege Kispus med hinanden, naar der er Spørgsmaal om Venstres gamle Standpunkt eller ikke. Jeg vil ikke staa her og diskutere med den højtærede Minister om alle de Udenomsting, som den højtærede Minister har draget frem. Naar der er bleven talt om Venstres gamle Standpunkt i denne Sag, har den højtærede Minister givet sig til at tale om hemmelig Afstemning og andre saadanne Spørgsmaal. Det kommer jo ikke dette ved. Venstres gamle Standpunkt i denne Sag var jo, at *Menigheden selv skulde vælge* sin Præst, og *Ministerens* Standpunkt er jo, at Menigheden *ikke* selv skal vælge sin Præst, men skal have Lov til at gøre en ordnet Indstilling, og at saa *Ministeren skal vælge* Præsten. Det er jo Forskellen mellem Venstres gamle Standpunkt og Ministerens. Jeg skal ikke nu give mig til at argumentere for det gamle Standpunkt mod Ministerens. Jeg vil blot gøre opmærksom paa Forskellen. Den er der, den er uomtvistelig, og den maa vi ikke her tilsløre. Der er ingen af os, der er tjent med, at vi staa her og lade, som om dette Forslag er det samme, som vi tidligere have villet. Nej, det er *noget helt andet*. Derfor kan det maaske være noget meget godt. Jeg forstaa det ærede Medlem for Aarhus Amts 4de Valgkreds (J. Nielsen) saa udmærket, thi det ærede Medlem siger: jeg er *imod*, at Flertallet skal vælge Præsten, — og han giver sine Grunde, hvorfor han er imod at lægge det hen til en Flertalsafgørelse, — jeg er *for*, at det skal ske gennem et Menighedsraad, hellere end at det skal ske gennem direkte Valg. Det er der Mening i. Og naar Flertallet nu vedtager Ministerens Forslag, saa gaar jeg altsaa ud fra, at der er Mening i Flertallets Afstemning, og at det stemmer med Ministeren, fordi det er kommet til Erkendelse af, at det er galt at kræve, at hele Menigheden skal vælge. Det finder det rigtigere at gaa den Vej, som Ministeren nu foreslaar, at give et

Menighedsraad Indstillingsret. Angaaende et af de andre Punkter, vi have drøftet, forstaaer jeg ogsaa det ærede Medlem for Aarhus Amts 4de Valgkreds, naar han siger: det var galt, at vi i sin Tid fik den fri Fattigkasse gjort til en borgerlig Institution, jeg tror, man burde have ladet den fri Fattigunderstøttelse blive hos Menigheden, og jeg glæder mig over, at den maaske nu kan komme tilbage dertil gennem dette Forslag, derfor er jeg for det, der er foreslaaet i § 18. Det er der Mening i, og naar man vil stille sig paa det Standpunkt, naar Afstemningen betyder det, saa forstaaer jeg det. Jeg er ikke enig i det, men jeg forstaaer det.

Jeg har mange Gange i disse Dage maattet spørge mig selv: er det gamle Standpunkt, som du staaer paa endnu, og som du forsvarer, virkelig et rigtigt Standpunkt. Jeg har flere Gange i den senere Tid spurgt mig selv: hvorledes hænger det egentlig sammen, er det dig, der er bleven forstyrret, eller er det de andre? Thi den Gang, jeg kom ind i Rigsdagen, for 25 Aar siden, var hele Venstre enig om, at det skulde være Menighederne selv, der der skulde vælge deres Præst, og det kæmpede vi for som Løver, og ikke blot hele Venstre, men Mellempartiet og en Del af Højre havde ganske den samme Opfattelse. Og jeg var saa dum, at jeg troede, det var Alvor. Jeg gik paa det, jeg forsvarede det. De valgte mig f. Eks. i 1879—80 til Ordfører for det forenede Venstre i denne Sag. Jeg stod i Rigsdagen og forsvarede det med akkurat de samme Grunde som nu, og de sagde allesammen Ja og Amen dertil. Saaledes var det den Gang, det er lang Tid siden. Jeg har været saa enfoldig at blive staaende ved den Betragtning, vi alle havde den Gang, og derfor maa De ikke tage mig det ilde op, at jeg er bleven noget forbavset i disse Dage, og har der ligget nogen særlig Varme i mine Ord ved denne Lejlighed, saa tænker jeg ikke, jeg behøver at gøre nogen Undskyldning for det. Jeg tror, De ville kunne forstaa, der er noget højest mærkværdigt for en Mand, der har oplevet det, jeg har oplevet, og har troet, at det var en af vore Programsager, at Menigheden selv skulde vælge Præsten, at det nu er fuldstændig dunstet bort, at det nu kun er en Indstillingsret for Menigheden, man forlanger, gennem et Udvalg eller et Menighedsraad. Jåmen, kære, det kunde vi jo have faaet for 30 Aar siden, den Gang der forelaa Halls Forslag i Landstinget om at give et Menighedsudvalg Indstil-